

KANDIDATNUMMER

3149

Sidetall

1

av

9

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2014

I. Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet *sapmi* har geografiske og etniske betydninger.

2. Hva er Nordkalotten?

De samene utbredte i Nordkalotten området som utgjør ~~med~~ nordeste delene av Norge, Sverige, Finland og Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same kan basere sin identitet på genesisk avstanding, morsmål, personlige ønsker eller noen ganger kombinasjon av disse.

4. Hvordan fungerte *siida*-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Siida systemet var et gammelt system. Det fungerte på grunn av ulike jaktlager som ble større fordi de leide av fangst og jakt.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Samene ville unngå strid ~~fra~~ ^{med} andre grupper, så de reduserte deres territori og jaktet ikke mye.

6. Nevn to eksempler på hvordan fornorskingspolitikken overfor samene ble praktisert.

En av eksemplene er språk politikk hvor barna deres ble undervist bare på norsk, og andre er jordsbruksloven, hvor bare norske statsborgere kunne eie jord som kunne lise, skrive norsk.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

I paragraf 110a legger myndigheter vekt på forholdene med de samiske at de kan integrere med sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv med de norske.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

De har den oppgave til å jobbe med ~~sam~~ at de samiske arbeider og samarbeider i alle Nordiske land.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Noaiden var en gammel ^{form av} religion hvor menn og gudene kunne kommunisere og ~~med~~ noen kunne fortelle hva skulle skje i fremtiden.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Lars Levi Læstadius førte den religiøse bevegelsen i ~~Nordk~~ Nordkalotten.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gyldne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Antropolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke seg på ungdomskidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke har gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Meg Jay er bekymret for dagens unge fordi de reiser bort i tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er og hva de vil med sitt liv.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen *kidults/twixters*?

Kidults / twixters er ^{en} voksende gruppe av unge mennesker i tjue og trettiårene som aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Hun mener at de unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Junaid Khan bestemte seg for å gå tilbake til studiene

han innså at utdanning er viktig.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er årene hvor man tror at alle ønskene kan oppfylles og alt er mulig i denne verden.

2. Den perioden i livet som ^{har store påvirkninger} ~~påvirkningen~~ voksenalivet og på ~~dermed~~ voksenalivet.

3. På midten av 2000-tallet ^{ordene kidults/twixters} forekommer d gi forklaring om en og ny voksende gruppe som øker stadig og utgjør unge mennesker fra 20-30årene.

4. Økte valgmuligheter resulterte fra økt individualisering.

5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, ventet det nye mer å gjøre i de trettiårene.

C. Alternative uttryksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.

B. Det er foreldrene ^{sine} som de blir forsørget av.

2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.

B. I noen samfunnsgrupper dyrker mennesker dyktighet.

3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.

B. De blir bekymret av denne usikkerheten.

4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.

B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de har for store forventninger.

A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.

B. Junaid Khan har kommet tilbake på skolebenken.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston var funnet ~~fant~~ død,
- å spille hadde en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes fikk samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handler om de som
- å føde ~~hadde~~ født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere hadde oppleve
- å fortelle en krig, og boka forteller at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvante hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale er skal godt betalt, slik at det er

mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.

Men hva er lykke, og hva er livet bygd på til

å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten blir blir

å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så

å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene

å leve om alt dette, hvis hun levde.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.

(så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

Derfor kan mange av dagens tjueåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(for) Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene for de unge har ofte forventninger til hvordan livet skal bli.

(av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

Av den grunn kan mange av dagens tjueåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av de viktige periodene i livet.

Hvilken periode synes du er viktigere enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er mange ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere mer ~~andre~~ 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

Etter oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi ^{kommer} ~~forbereder~~ til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun sier at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i økning grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere liker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner alt helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, naturlige verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Det halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å kjøpe maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere mer abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo.

Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene selvfølgelig bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer rundt omkring i Oslo, og er allerede på utkikk mange nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellom bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

'DET VINDUNDERLIGE' I ET DUKKEHJEM.

Et dukkehjem handler om Nora og hennes forholdene med mannen sin og barna sine. Det handler også om hvordan hun forventer for det vindunderlige til å skje. Nora Helmer er kona til Torvald Helmer, (sjef hos Aksjebanken). Hun er en vanlig hjemmeverende ^{kvinne} med tre barn og ~~kan~~ ville gjøre alt mulig for å lage et godt hjem til familien sin.

I den andre akten, mente Nora at det vindunderlige kunne komme hvis Torvald kunne slippe å lese Krogstads brev. Da var det verste ~~hadde~~ forby. Hun var redd at Torvald skulle skyldbe henne av forbrytelsen. Hun gjorde alt hun kunne for å forhindre Torvald til å lese brevet, men det kunne hun ikke.

I den tredje akten ventet hun igjen for 'det vindunderlige'. Her mente Nora at hun hadde ^{sett} ~~satt~~ pris på at Torvald elsket henne mer enn noe annet i hele verden. Hun syntes at han kunne hadde gjort alt for hennes skyld. Derfor var hun sikker at Torvald skulle tilgi henne og ta alle skyldene på seg selv. Men det vindunderlige skjedde ikke.

Når Torvald fikk lese Krogstads brev, var han sint på Nora. Han sa mange

Do not write
in this space

nedverdige ord til henne. Ifølge ham var Nora ikke god til noe og hun hadde ikke vokste opp nok. Han ville ikke la Nora oppdrage barna deres for hun var en dårlig mor og kone. På hennes skyld måtte han bli fornærmet foran alle personer de kjente. Men når han fikk brevet fra Krogstad at denne saken skulle være bare mellom de tre og at han hadde gitt tilbake gjeldbeviset tilbake, var han helt motsatt.

Han følte seg reddet og sa at han elsket Nora. Hun var fortsatt hans ekornet og lekerfuglen. Det var for seint for denne uttrykken. Hun hadde vært en kone som kunne hadde gjort alt mulig for sin mann og sine barn. Alt det hun kun forventet av han var å støtte henne i den verste tiden. Det gjorde Torvald ikke. Dette var det vindunderlige som ikke skjedde. Nora var skuffet for hun hadde ventet lenge for å oppleve slik som hun ikke kunne.